

керівник дипломної роботи вирішить брати участь у захисті, то на закритому обговоренні дипломників він стане добрим союзником студента.

УДК 347.771.78:378-057.21:005.332.4

Г.В. Дейниченко, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

І.В. Золотухіна, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

З.О. Мазняк, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

НАБУТТЯ КОМПЕТЕНЦІЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУЧАСНОГО ІНЖЕНЕРА

Інтегрування України в Європейський освітній простір вимагає від закладів вищої освіти (ЗВО) удосконалення системи навчання інженерних кадрів шляхом реалізації принципово нових моделей підготовки фахівців. На сьогодні роботодавцям потрібні конкурентоздатні працівники нового типу, що володіють одночасно теоретичними знаннями та практичними навичками інженера, економіста і менеджера. Неабияку роль в цьому відіграють навички володіння сучасними інженерами компетенціями з інтелектуальної власності.

Підвищення якості підготовки інженерних кадрів у ЗВО України повинне орієнтуватися на підготовку фахівців, здатних працювати самостійно, володіючих методами пошуку нових технічних рішень та принципами захисту своїх розробок від недобросовісної конкуренції. Для цього необхідно сформувати у студентів базові знання про основні поняття та порядок правової охорони інтелектуальної власності, а також про способи захисту конкретних об'єктів інтелектуальної власності під час їх створення та використання.

Фахівці інженерних спеціальностей, які мають за узагальнений об'єкт діяльності обладнання та технології виробничих процесів для одержання товарної продукції, повинні бути обізнаними в питаннях захисту результатів власної розумової праці в умовах сучасного ринку. Інженерна підготовка надає їм можливість не тільки забезпечувати перебіг сталих виробничих процесів, але й досліджувати і розробляти нові процеси харчової індустрії, інших галузей промисловості, здійснювати проектування та удосконалення устаткування, що використовується в виробничому процесі. Для розв'язування прикладних задач інженерні працівники можуть застосовувати програмні продукти широкого призначення, системи автоматизованого

проектування, пошукового конструювання та моделювання процесів і апаратів. Але разом з тим вони повинні забезпечити охорону і захист прав на промислову власність, ліцензування та використання цих прав у суспільно правовому та товарному обігу, повинні вирішувати питання, що стосуються використання об'єктів інтелектуальної власності протягом усього їх життєвого циклу.

На формування у студентів компетентностей в галузі охорони інтелектуальної власності впливають як базові, так і спеціальні навчальні дисципліни. Так, досвід кафедри устаткування харчової і готельної індустрії ім. М.І. Беляєва показує, що студенти формують основні творчі навички та уміння за вивчення таких спеціальних дисциплін, як «Устаткування закладів готельно-ресторанного господарства», «Теплове та механічне обладнання», «Пакувальні матеріали та обладнання», «Інжиніринг в ресторанному господарстві». Але базовою для формування компетенцій майбутніх інженерів в галузі створення та захисту об'єктів розумової праці є дисципліна «Інтелектуальна власність». Саме ця дисципліна формує у студентів основоположні знання про основні поняття та порядок правової охорони інтелектуальної власності, а також про способи захисту конкретних об'єктів інтелектуальної власності при їх створенні та використанні.

Основним завданням формування складу компетенцій студентів інженерних спеціальностей в галузі охорони інтелектуальної власності є опанування комплексом базових, найбільш значущих для відповідного напрямку підготовки знань та умінь. В результаті вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність» студенти повинні знати основи авторського та патентного законодавства України, нормативну документацію в сфері створення, реєстрації та охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності, національну та міжнародну патентну класифікацію винаходів, мати уявлення про особисті немайнові та майнові права на об'єкти інтелектуальної власності, способи їх оформлення, передачі та захисту. Під час проведення практичних занять студенти повинні отримати та продемонструвати навички самостійної роботи з патентною документацією та довідково-пошуковим апаратом в патентних фондах різного рівня, проведення патентного пошуку, зокрема з тематики курсового і дипломного проектування, підготовки окремих документів та оформлення заявки на винахід або інший об'єкт промислової власності.

Нарешті, з метою здійснення міжнародної патентно-ліцензійної діяльності важливою компетенцією є володіння технічною іноземною мовою, зокрема термінологією, прийнятою в міжнародній патентній практиці, що надають змогу використовувати переклади технічних текстів, спілкуватися з іноземними колегами, користуватися фаховою літературою іноземних видань тощо.